

Дунава с името на човек, който вече е бил войвода. Времето на неговото хайдутуване е време на разцвет на хайдушката песен по тези места. Тъкмо там се осъществява един процес на **циклизация** на песенните творби за хайдутите, който е твърде важен.

В случая е нужно да се отбележи, че фолклорът – има се предвид класическия ни фолклор – изобщо е цикличен културен феномен. Като цяло познаваме годишни фолклорни цикли, което значи циклично възпроизвеждане на художествената традиция на определено селище, регион, на определен етнос в рамките на една природна година. Познаваме фолклора и като култура, която „следи“ жизнения път на човека – с оглед възрастта и пола, с оглед националното положение на човека и т.н. Като изкуство фолклорът също има цикличен път на развитие. Без да се отклоняваме, ще припомним само обредните песенни цикли (коледуване, лазаруване) и т.н., и циклите, свързани с определени герои – за Марко и Момчил, за Чакър войвода и т.н.

В Сливенско и Котленско в края на XVIII и началото на XIX в. циклизацията около героите на хайдушкото движение се осъществява особено силно и, по-широко, изгражда се **местен цикъл** за хайдутина, който има своите особености.

Достатъчно е до упоменем цикъла песни за Индже войвода и Добри байрактар, за Димитър Калъчлията и неговите сподвижници, и т.н. Между героите, които попадат в художествената орбита на този цикъл, са и непосредствени учители и съвременници на Хаджи Димитър. Двама от тях заслужават особено внимание.

Първият е **Панайот Хитов**. Основата на цикъла песни за него е старият мотив **заръките на войводата**, в случая заръките му до Бойка, неговата жена. Тръгне ли човек по селата из Сливенско и Котленско, надали ще срещне певец, който да не може да изпълни един от вариантите на забележителната **„Панайот Бойки думаше“**. Мотивите, които събира този сюжет, ни рисуват и класическия хайдутин, и почти сантиментално привързания към семейството си селянин и по-старият размирник, който ще благослови пътя на Хаджи Димитър. В търсене на опора в традицията певецът стига до там, че според него Панайот търси съвет от Бойка как да обере хазната и тя му препоръчва известното от най-старите мотиви, от юнашкия ни епос средство – **преобличането на героя**: